

I

A hegyek gyomrában összegyűlt víz a falu végén tiszta forrásként tört a felszínre. Eredetileg saját maga vájt utat a földbe, de később az ember – hogy kordában tartsa – kövezett mederbe terelte a patakot, mely hol megduzzadt, hol elapadt, az időjárástól függően.

Tél végén, hóolvadáskor rakoncátlanul, vadul rohant a patakocska vize a legközelebbi folyó – a Bódva – felé, gyakran még tajtékzott is igyekezetében.

Mikor aztán megnyugodott, csak csendesen csobogott a bele került köveken, faágakon megtörve. Nyáron, a nagy melegben majdnem elapadt, alig látszott néhány centiméternyi víz a meder alján. Ilyenkor hűsöltek benne az erdei békák, giliszták bújtak elő a kövek összetételénél lévő résekből, vízipókok, apró vízi bogarak, szitakötők tanyája lett.

A zöld mohával borított meder vonzotta a környék madarait, főleg a reggeli és esti tisztálkodáskor volt nagy forgalma a sekély madárfürdőnek.

Ide jártak a környék cinegái, így a széncinege, kék-cinege, barátcinege, sőt fenyves cinege is. Gyakori fürdővendégnek számított az erdei pinty, és a feketerigók. Beálltak a patakmederbe, s fejüket a vízbe dugva, szárnyaikkal is csapkodva tisztálkodtak, majd gyorsan felszálltak a legközelebbi fára, hogy hosszas tollászoklás közben megszáradjanak. A patak fölé diófák ágai hajlottak több helyen, s ezek jó le- és felszállóhelyet biztosítottak a szárnyasoknak. Nem volt veszélytelen vállalkozás a patakban megmártózni, mert előfordult – főleg a nagyobb testű rigók esetében –, hogy nedves tollazatuk miatt nehezebben tudtak elrepülni, s a környék ravasz macskái ezt nagyon jól tudták, s vissza is éltek gyakran a fürdőzők kiszolgáltatott helyzetével.

A környező táj nagyon szép volt, őzek legelésztek a domboldalon, s gyakran lejártak a patakhoz inni.

Nem csoda, hogy ebben az idilli környezetben emberemlékezet óta éltek – igaz, hogy kis számban – a vízért rajongó, eleven és szép barázdabillegetők is, népies nevükön leánykamadarak.

Jelenlétük hozzá tartozott e tájhoz, megélnékítették, vidámságot, életet vittek bele. Az emberek – ha arra jártak – gyönyörködve nézték, amint a vízparton futkosva bogarásztak, közben kellemesen csicseregve

biccentgettek fejükkel, és farkukat billeggették. Gyakran fel-felrebbentek, leültek egy közeli fára, s csengő hangjukon hívták párjukat. Kora reggeltől sötétedésig mozgásban voltak, mégsem látszottak soha fáradtnak.

A patakkal átellenben – egy magaslaton –, vastag falú, hófehérre meszelt vályogház állt. Régebben kocsmá volt, a férfiak esténként itt gyülekeztek, hogy megbeszéljék mi újság a környéken, és a nagyvilágban. Két kicsi ablakával már majd kétszáz éve nézte a patakmederben folyó életet, – a mohák terjedését, vízinövények sarjadását, apró élőlények nyüzsgését, melyeket rendszeresen gyérített a házacska nádfedeles teteje alatt fészkelő barázdabillegető pár.

A két szorgalmas madár lelkiismeretesen nevelte kicsinyeit. Mikor a fiókák kirepültek, még néhány napig együtt maradt a család, mielőtt új, – a szülők szerint megfelelő – életteret biztosító helyre repítették a fiatalokat, hogy önállósodjanak.

Ez alatt a pár nap alatt általában a szomszéd kert patakkal határos diófáin bujtatták a kicsiket a ragadozó madaraktól, macskáktól féltve.

A tojásokból az egyik tavasszal négy fióka kelt ki, de egy életképtelennek bizonyult, s a tojó kilökte a fészekből. A megmaradt három kismadár szépen gyarapodott. Eleinte naphosszat ültek a diófán, ahová fel-

váltva hordták a szülők az élelmet: rovarokat, pókokat, csigákat, hernyókat, lepkéket, óriás szitakötőket. A szürke – szinte még pelyhes – madárkák egymással versengve tátogatták sárga csőröcskéjüket, s közben kérő hangjukat is hallatták, hogy minél nagyobb és finomabb falathoz jussanak.

A két kis tojó mellett az egyetlen hím mutatkozott a legügyesebbnek, – fejlődött is szépen. Míg a szülők a leapadt vízben gázolva, vagy a patakparton futkározva vadásztak, ő alaposan szemügyre vette a környéket, ahol kikelt a tojásból. Nagyon szépnek találta. Finom volt a levegő, a csendet durva zajok nem zavarták, csak a szomszédban fészkelő cinegék jeleztek néha egymásnak, vagy a magas akácfák tetejéről hallatszott a vadgalamb bűgása. Néha az átvonuló – diófa tetején megpihenő – sárgarigók rikkantottak egyet. Ezeket a hangokat – bár nem értette –, szívesen hallgatta. Nagyon szerette a poszáták elnyújtott, dallamos énekét is.

– Jó hely ez itt – állapította meg magában, szokatlanul nagy fekete szeméit ide-oda forgatva.

Érezte, hogy szüleinek ellenére lesz, amit tervez, de elhatározta, hogy nem megy el innen.

A kötelező gyakorlatokon – ahol a kis tojók az anyjukkal, ő pedig az apjával repült –, kiválóan elsajátította a le- és felszállást, a gyors- és alacsonyan történő repülést, sőt a „dugóhúzás”, meredeken felfelé, cikkcakkban való emelkedést is, – mellyel a ragadozók ellen kell menekülni veszély esetén.

Elérkezett a nap, hogy a szülők hosszabb útra vigyék őket. Ez egyben búcsú volt a fészektől.

A kis hím ódzkodott, kifejezte viselkedésével, hogy kiválóan érzi itt magát, de végül is győzött a szülői akarat, neki is csatlakoznia kellett a többiekhez.

A patak mentén repülve több helyen leszálltak, ahol megfelelő körülmény ígérkezett. A két tojó hamar döntött. Egyik a falu túlsó végén lévő elhagyatott gazdasági épületben, másik a szomszéd település kis templomának tornyában talált szállást, csak a nagy, fekete szemű madárka válogatott. Egyik lakhely sem felelt meg neki azok közül, amit szülei ajánlottak. Pálcika-vékony lábaival körbeugrálta a felajánlott helyet, de nem bólintott rá.

A két madár, akiknek elégük volt már a rengeteg munkából – a fészeképítésből, majd a tizenöt napi fészekben való etetés után a szabadban történő táplálásból, röptetésből, és felügyeletből –, válogatós fiukat sorsára hagyták.

Ő azonban nem volt rest. Tisztes távolságból követte szüleit, akik hazafelé repültek. Tudta, hogy a fészekbe már nem térhet vissza, meg sem próbálkozott vele.

Korábban kinézte a szomszéd házat, ahol nem tapasztalt mozgást. Ennek a tetejére szállt le, s kutakodni kezdett, hogyan tudna bejutni a tető alá.